

De federale regering

Vorming

De “government making power” ligt bij de Kamer van volksvertegenwoordigers: het is daar dat de regering het vertrouwen moet krijgen van een meerderheid.

Een gevolg van het proportioneel kiesstelsel is dat geen enkele partij de absolute meerderheid heeft in de Kamer. Om een regering op te zetten, moeten dus coalities gevormd worden.

Historisch gezien waren de ministers de “dienaars” van de Koning. Het staatshoofd speelt nog steeds een belangrijke rol in de regeringsvorming. Nu nog bepaalt art. 96 G.W. : de Koning benoemt en ontslaat “zijn” ministers.

De regeringsvorming berust voor een groot deel op gewoonte en traditie, veeleer dan op geschreven recht.

Hoe verloopt de regeringsvorming?

» Raadplegingen van de Koning

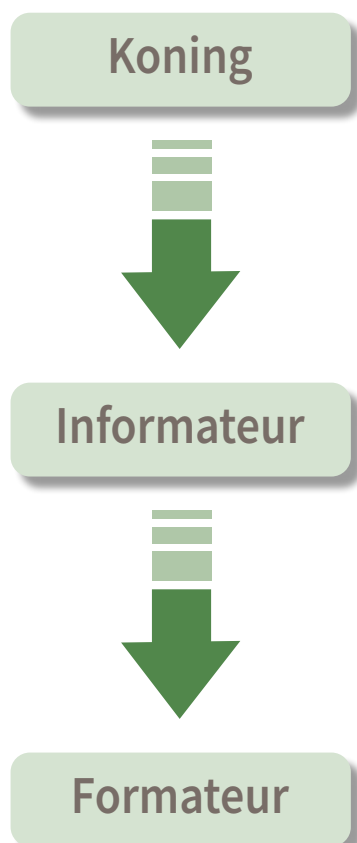
Na de verkiezingen ligt het initiatief voor de vorming van een nieuwe regering bij de Koning. Eerst raadpleegt hij de voorzitters van Kamer en Senaat. Vervolgens spreekt hij met een aantal politieke en sociaaleconomische prominenten om hun interpretatie van de verkiezingsuitslag te vernemen en om te weten welke acties een nieuwe regering moet ondernemen. Op basis van die gesprekken benoemt hij doorgaans een informateur. Indien een duidelijke parlementaire meerderheid uit de verkiezingsuitslag blijkt, kan de Koning ook onmiddellijk overgaan tot de aanstelling van een formateur.

» Aanstelling informateur

Een informateur is doorgaans een ervaren politicus die rondvraag doet bij de politieke partijen en de mogelijke regeringscoalities onderzoekt. Zijn taak is na te gaan welke partijen samen over een meerderheid van de zetels beschikken en of deze, op grond van hun respectieve partijprogramma's, een coalitie kunnen vormen. Over deze mogelijkheden rapporteert hij bij de Vorst. Hij geeft advies aan de Koning over de aanstelling van een formateur.

» Aanstelling formateur

Op grond van het verslag van de informateur wijst de Koning een formateur aan. Die heeft tot taak een regeerakkoord (dat zijn de voornaamste doelstellingen die de regering wenst te realiseren tijdens de regeerperiode) uit te werken. Dat gebeurt tijdens onderhandelingen die de formateur voert met de leiders van de partijen die aangezocht werden om de coalitie te vormen. Nadien wordt onderhandeld over de concrete samenstelling van de regering. De meerderheidspartijen maken hun desiderata bekend en schuiven hun kandidaten voor ministerposten en staatssecretariaten naar voren. Als de onderhandelingen slagen, stelt hij de nieuwe regeringsploeg voor aan de Koning. Meestal wordt de formateur de nieuwe eerste minister.

Koning

**FEDERALE OVERHEIDSDIENST
KANSELARIJ VAN DE EERSTE MINISTER**

[C – 2020/15683]

**1 OKTOBER 2020. — Koninklijk besluit
Regering. — Ontslag. — Benoeming**

FILIP, Koning der Belgen,
Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.
Gelet op de Grondwet, artikel 96;
Op de voordracht van de Eerste Minister,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Artikel 1. Het ontslag aangeboden door dhr. Alexander De Croo, uit zijn ambt van Vice-eersteminister en Minister van Financiën, belast met Bestrijding van de fiscale fraude, en Minister van Ontwikkelingssamenwerking, wordt aanvaard.

Hij wordt benoemd tot Eerste Minister.

Art. 2. Dit besluit treedt heden in werking.

Art. 3. De Eerste Minister is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 1 oktober 2020.

FILIP

Van Koningswege :
De Eerste Minister,
S. WILMES

Kamer

Benoeming van de nieuwe regering

» De Koning benoemt zijn ministers (art. 96 Grondwet).

De Koning kan en mag niet handelen zonder politieke dekking van een minister (zie infofiche 7). Daarom gebeurt in de praktijk het volgende.

- De aftredende eerste minister ondertekent samen met de Koning het eerste besluit waarbij de nieuwe eerste minister wordt benoemd (zie illustratie).
- De nieuwe eerste minister ondertekent samen met de Koning het besluit waarbij de andere leden van de regering worden benoemd.

De aangezochte ministers leggen de eed af in de handen van de Koning. Na de eedaflegging komen de ministers in raad bijeen en stellen de regeringsverklaring op.

Regeringsverklaring in de Kamer

De eerste minister legt een regeringsverklaring af in de Kamer, waarin hij de krachtlijnen van het regeerakkoord uiteenzet. Daarover volgt een debat in plenaire zitting.

Het debat over de regeringsverklaring wordt besloten met een vertrouwensstemming. Indien de eerste minister tot besluit van het debat over de regeringsverklaring het vertrouwen krijgt van de meerderheid, door de aanneming van een motie van vertrouwen, kan hij het regeerakkoord beginnen uitvoeren. Men zegt dat de regering de investituur heeft verkregen.

Beleidsverklaringen van de leden van de regering

Ieder lid van de regering zendt bij zijn aantreden zijn beleidsverklaring(en) aan de Kamer over. Die documenten bevatten de strategische keuzes en krachtlijnen van hun beleid ter uitvoering van het regeerakkoord. De bevoegde Kamercommissies bespreken die verklaringen en formuleren eventuele aanbevelingen.

Regeerperiode

De federale regering blijft voor maximaal vijf jaar aan de macht (zolang als de periode waarvoor het Parlement is verkozen). Het vertrouwen dat de regering bij haar aantreden heeft gekregen van de Kamer is echter voorwaardelijk en kan steeds herroepen worden. De regering moet er m.a.w. steeds voor zorgen dat een meerderheid van de Kamerleden haar beleid steunt.